SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

MODERNKOR PROGRAM

DOKTORI TÉZISEK

„FALUSI TÁNCOK”

– EGY MOLDVAI MAGYAR KÖZÖSSÉG TÁNCKULTÚRÁJÁNAK ANTROPOLÓGIAI VIZSGÁLATA

Készítette: Szőnyi Vivien

Témavezető: Dr. Varga Sándor, egyetemi adjunktus

SZEGED

2021

I. TÉMAMEGJELÖLÉS

A doktori értekezés egyetlen település, az Északkelet-Romániában elhelyezkedő, magyar etnikumú és római katolikus vallású Magyarfalu (Arini) tánckultúrájának átalakulását, társadalmi beágyazottságát és funkcióit vizsgálja. A helyi közösség táncéletének és tánckészletének változásait ökológiai, politikai, gazdasági, és szociokulturális folyamatok összefüggéseiben értelmezi az 1940-es évektől a 2010-es évekig terjedő periódus alatt. A társadalom és tánckultúra dinamikus kapcsolatának megvilágítása mellett, a dolgozat célja a szociálantropológia területén használt funkcionalizmus elméleti és módszertani keretének alkalmazhatóságát bizonyítani a táncantropológiai kutatásokban.

A kutatás témaválasztását és célkitűzéseit több szempontból is indokoltnak tartom. Annak ellenére, hogy a moldvai magyarság számít a legkutatottabb néprajzi csoportnak a hazai néprajztudományban, táncéletük és tánckészletük mélyreható vizsgálatára mostanáig nem született vállalkozás. A táncházmozgalom, táncpedagógia és táncművészet keretei között a moldvai zene- és tánckultúra kiemelt szereppel bír, mégis rendkívül kevés ismeretanyaggal rendelkezünk a táncok formai, tartalmi, stiláris és funkcionális sajátosságairól, a táncok szokáskörnyezetéről, a tánchagyományok és a helyi közösségek szociokulturális rendszerének kapcsolatáról. Mindezen hiányosságokból fakadóan, a tudományos és művészeti interpretációk több esetben téves megállapításokra vagy félrevezető általánosításokra támaszkodnak. A magyar tánctudomány szempontjából a kutatás újszerű, bár nem egyedülálló módon, funkcionalista alapokra helyezi az értelmezés folyamatát. Egy közösség szociális életében a tánckultúra holisztikus és funkcionalista szemléletű vizsgálata olyan makro-, mezo- és mikroszintű hatásmechanizmusokra tud fényt deríteni, mely más megvilágításba helyezheti a tánc szerepéről és jelentőségéről alkotott eddigi elképzeléseinket, a kultúra komplexitása mellett pedig a társadalom működéséhez szükséges adaptációs gyakorlatok fontosságát is bizonyíthatja.

A doktori értekezés három nagyobb szerkezeti egységre osztható. Az első „bevezető” rész (1–7. fejezet, cca. 50 oldal) a hipotézisek megfogalmazása mellett a téma kutatástörténetével, a vizsgálat szemléletmódjával, módszertanával és értelmezési keretével foglalkozik. A második „leíró” részben (8–9. fejezet, cca. 110 oldal) a vizsgált település bemutatása és a közösség tánckultúrájának – táncéletének, tánckészletének, valamint tánczenei életének – részletes jellemzése olvasható. A harmadik „elemző/értelmező” rész (10–13. fejezet, cca. 65 oldal) Magyarfalu tánckultúrájának változásait, társadalmi meghatározottságát és működését veszi górcső alá különböző esetpéldák elemzésén keresztül, melyet a kutatási

eredmények rövid összegzése zár le. A dolgozat 12 saját készítésű ábrát, 3 térképet és 90 fényképet tartalmaz, emellett 148 tételes – a szövegbe beágyazott – filmmelléklet tartozik hozzá.

II. HIPOTÉZISEK

A kutatás három általános érvényű – vélhetően minden emberi tánckultúrára vonatkoztatható – hipotézis alapján vizsgálta Magyarfalu lokális tánckultúráját. Előzetesen feltételezte, hogy egy közösség tánckultúrája időbeli síkon folyamatos átalakuláson megy keresztül, ez az átalakulás pedig összefüggésben áll a vizsgált közösséget érintő makro- és mikrotörténeti folyamatokkal vagy eseményekkel. A változás a kultúra alapműködésének része, sőt feltétele, azonban ez a változás annak ellenére, hogy permanens, nem történik egyenletesen. Bizonyos folyamatok gyorsítják, mások lassítják, különböző események pedig döntő mértékben meghatározhatják az átalakulás menetét. A „kívülről" érkező hatásokra a közösségek részéről szükségszerű egy „belső" válasz, adaptációs gyakorlat alkalmazása a kultúra és a társadalom további – célszerűen harmonikus – működése érdekében.

A tánckultúra vizsgálatát szem előtt tartva, mindezek alapján feltételezhetjük, hogy a táncok formai, stiláris és tartalmi változása, valamint a tánckészlet elsajátításának és használatának keretet adó táncélet átalakulása egyéni és közösségi adaptációs gyakorlatok következménye. Magyarfalu esetpéldájánál maradva, az adaptáció hátterében olyan egymással összefüggő ökológiai, politikai, gazdasági és szociokulturális folyamatok vagy események állhatnak, mint például egy környezeti krízis, a rendszerváltás, a munkamigráció vagy a modernizáció. A kutatás első hipotézise alapján az értekezés az alábbi kérdésekre igyekezett választ találni:

1. Milyen makro- és mikrotörténeti folyamatok vagy események állnak a magyarfalusi tánckultúra átalakulásának hátterében?

2. Milyen – a tánckultúrát is érintő – adaptációs gyakorlatokat használnak a magyarfalusiak egyéni és közösségi szinten, azaz milyen „lokális válaszokat" adnak „globális kérdésekre"?

3. Milyen a közösség adaptációs készsége a helyi tánckultúra átalakulásának tükrében?

A kutatás második hipotézise szerint a tánckultúra társadalmilag beágyazott. Ez egyrészről azt jelenti, hogy a vizsgált közösség társadalma a helyi tánckultúrát determinálja, másrészről viszont azt feltételezi, hogy a közösség társadalmi rendszere a tánckultúrában is kifejezésre kerül, vagyis a táncon keresztül vizsgálható. Egy közösség társadalmi összetétele

befolyásolhatja aktuális táncrepertoárját, mivel kihatással lehet a táncdivatok elterjedésének és átvételének módjára, meghatározhatja a táncalkalmak szervezési metódusát és a táncolás illemszabályait. A táncos események vizsgálata által képet kaphatunk a közösség szervezési módszereiről, a szervező(k) kitüntetett szerepéről, a táncban való részvétel életkorhoz, társadalmi státuszhoz vagy nemhez kötött feltételeiről. A zenészfogadás intézményrendszere vagy a szomszédos települések táncalkalmainak látogatása – Magyarfalu esetében – a zenében, táncban és szokásokban tetten érhető etnikai kölcsönhatásokra adhat magyarázatot. Táncon keresztül az egyén nemcsak magát, hanem egész közösségét, annak világképét, belső normarendszerét és mentalitását is képes reprezentálni. A térhasználat, a táncformák, a táncosok közötti kapcsolat, a táncos mozdulatok és gesztusok, a stilisztikai eszköztár vagy a táncos viselkedés vizsgálata által ezek megértéséhez kerülhetünk közelebb. Az itt felvázolt feltevések alapján a következő kérdések megválaszolása volt szükségszerű:

1. Hogyan határozza meg a helyi társadalom Magyarfalu táncéletét és tánckészletét?

2. Milyen társadalmi struktúra/rendszer rajzolódik ki a helyi tánckultúra vizsgálatán keresztül?

A kutatás utolsó hipotézise szerint a tánc funkcióval, valamilyen szereppel rendelkezik az egyén életében és a közösség társadalmi struktúrájában. A vizsgált személyek részéről a tánc hátterében megbújó szándék, motiváció, ok legtöbb esetben reflektálatlan marad, így a kutató elemzőképességétől és egyéni értelmezésétől nagyban függ a tánc alapvető funkcióinak elkülönítése. Feltételezhetjük, hogy a helyi kultúrák az ember univerzális jellegű, alapvető szükségleteinek kielégítése céljából közösségileg létrehozott, specifikus jellegű intézményrendszereket rejtenek magukban. A tánckultúrának ebben a funkcionálisan működő komplex rendszerben külön szerepkörrel kell rendelkeznie, hozzáadva a maga „részét” az „egészhez”, további – másodlagos – gazdasági, társadalmi vagy kulturális igényeket kielégítve. A táncok szerepének vizsgálata összefügg az előző két hipotézissel, hiszen a táncfunkciók is társadalmilag meghatározottak, időről-időre pedig változhatnak. Mindezek tekintetében a változó idő keretei között az alábbi kérdésekre kerestem a választ:

1. Milyen igényeket elég ki a tánckultúra Magyarfaluban?

2. Milyen intézményeket hoz létre a közösség kollektív igényeinek kielégítése érdekében?

3. Hogyan járul hozzá a helyi tánckultúra működ(tet)ése a társadalmi struktúra kontinuitásához?

A hipotézisek igazolása, cáfolása vagy újragondolása, valamint a kérdések megválaszolása mellett, az értekezés célja egy olyan általános, funkcionalista szemléletű

elméleti és módszertani megközelítés felvázolása volt, mely kiindulási pontot jelenthet a monografikus jellegű táncantropológiai alapkutatások számára.

III. MÓDSZERTAN

A doktori kutatómunka 2015-ben vette kezdetét Magyarfaluban. A vizsgálat adatforrását kisebb részben archívumi anyagok (kézirat, fotó- és filmtárak), nagyobb részben pedig a településen végzett terepkutatások jelentették. 2015 óta minden évszakban 1-2 hetes, 2016 nyarán három hónapos, 2019 nyarán pedig két hónapos gyűjtést folytattam a településen. A kutatás három szemléletmódra, a relativista, a holisztikus és a funkcionalista megközelítésre támaszkodott, mely az értelmezés mellett meghatározta a kutatás módszertanát is. A relativista nézőpont egy émikus, belső értelmezési rendszer bemutatását, a holisztikus látásmód a szelektáló attitűd felszámolását, a funkcionalista szemléletmód pedig a terepmunkát és a résztvevő megfigyelés technikáját követeli meg a kutatótól. Mindezek miatt a kutatás elsődleges adatgyűjtési technikák között említhető a tényleges résztvevő megfigyelés, amikor tánc közben a kutató teste is adatgyűjtési eszközzé válik, az adatközlőkkel való beszélgetés (elsősorban félig-strukturált, mély és visszacsatoló interjúk készítése), a fotózás és fotógyűjtés (szkennelés), valamint filmfelvételek készítése organikus táncalkalmak során, tehát nem a kutató, hanem a vizsgált közösség által szervezett táncos eseményeken. A kutatás komplex kérdésfeltevései és tág időintervalluma miatt az interjúalanyok köre szélesnek mondható: Magyarfalu 18–98 év közötti férfi és női lakói voltak, megkeresésük pedig a faluban kialakított személyes kapcsolatokon keresztül történt. Az értekezésben közölt kutatási anyag 2015 és 2020 között került rögzítésre, az adatfeldolgozás és az interpretáció ezzel párhuzamosan folyamatosan haladt előre.

IV. ELMÉLETI KERET

A doktori kutatás a táncok összehasonlító és formai elemzéséhez képest nagyobb hangsúlyt fektetett a táncalkalmakat kísérő szokáskörnyezet, a táncoló közösség, valamint a tánckultúrát fenntartó szociális kapcsolatrendszer vizsgálatára. Értelmezési keretét három elméleti és fogalmi rendszer határozta meg. A szociálantropológia területén ismert brit funkcionalizmus feltételezéseire támaszkodva a tánckultúrára adaptációs rendszerként tekintett; a táncantropológia értelmezési hagyományai szerint a táncolást szociokulturális gyakorlatként vizsgálta; a gazdaságantropológia területén alkalmazott tőkeelmélet alapján pedig a táncot erőforrásként értelmezte. Szem előtt tartva a tánc–táncolás–tánckultúra fogalmi szintjeinek mesterséges elkülönítését, a *tánc*ot olyan totális társadalmi tényként kezelte, mely holisztikus működése által organikus kapcsolatban áll a kultúra különböző részeivel.

V. ÖSSZEGZÉS

Az értekezés témájának kutatástörténete két aspektus felől, a funkcionalista szemléletű tánckutatás és a moldvai magyarságra irányuló néprajzi és táncfolklorisztikai kutatás oldaláról került bemutatásra. A kutatási előzmények összegzéseként megállapítható, hogy a nemzetközi és hazai tánckutatás területén nem találkozhatunk funkcionalista jellegű alapkutatással, a moldvai magyarsággal foglalkozó gazdag néprajzi szakirodalomban pedig az etnikai csoport tánckultúrájának leírására rendkívül kevés példát találunk. Mindezen hiányosságok pótlása mellett, a régió multietnikus és multikulturális sajátossága miatt szükségszerűnek tűnik a téma kutatására fókuszáló nemzetközi együttműködés kezdeményezése a későbbiekben.

Az értekezés első leíró fejezetében röviden bemutatásra került a moldvai magyarság története és táji tagolódása, valamint Magyarfalu története, gazdasága, társadalma, vallása és hagyományvilága. Ebből kiderült, hogy a moldvai magyarok kultúráját nagyban meghatározza Moldva etnikai, vallási és kulturális sokszínűsége, a térség hosszú időn át tartó függése az Oszmán Birodalomtól, a régió viszonylagos elzártsága, peremterület jellege, valamint az itt élő magyar közösségekre jellemző polgári és értelmiségi réteg nélküli csonka társadalom. Magyarfalu történetét a kutatás által vizsgált időszakban a második világháború, a közösség egy részének Magyarországra történő kivándorlása, a Moldva egészét érintő súlyos szárazság, a mezőgazdasági kollektivizálás, az erőltetett iparosítás, a rendszerváltás, majd az Európai Unióhoz való csatlakozás nagyban meghatározta. A helyi gazdaságot és társadalmat az itt említett események hatására meginduló jelentős belföldi és külföldi munkamigráció jelentős mértékben átalakította. A lokalitás tekintetében egyre inkább elkülönülő közösséget továbbra is egységben tartja a társadalmi szolidaritásból és az erős vallásos meggyőzésből fakadó helyi azonosságtudat. A közösség a lokális tradíciók organikus vagy organizált ápolása alapján hagyományőrzőnek mondható, azonban az életmód rendkívül gyors ütemben haladó modernizációjának hatása, a szociokulturális élet minden más részéhez hasonlóan, már a szokásvilág területén is megfigyelhető.

A dolgozat második leíró fejezete Magyarfalu tánckultúráját tárgyalta részletesen. A helyi táncélet, tánckészlet és tánczenei élet feltárását mindhárom esetben megelőzte egy általános bevezetés a moldvai magyarság tánckultúrájára vonatkozó források és kutatási előzmények összegzésével. Magyarfalu táncélete esetében a tánctudás megszerzésének körülményei, a táncolás helyhez és időhöz való kötöttsége, alkalmai, azok megszervezésének és lebonyolításának menete, valamint a táncillem ismertetése olvasható. Az egyik leghosszabb alfejezet a kalendáriumi ünnepek (karácsony, szilveszter, újév, vízkereszt, *húshagyat*, húsvét,

pünkösd, templombúcsú) és az emberi életfordulók (keresztelő, lakodalom, születésnap), valamint a szórakozás rendszeres (vasárnapi *tánc, guzsalyas*, diszkotéka, diszkó) és spontán (társasmunka, *házibuli*) táncalkalmaival részletesen, a hagyományőrző tevékenységgel pedig érintőlegesen foglalkozott.

Magyarfalu tánckészletének bemutatásakor a lokális táncrepertoárra vonatkozó források (archívum, adatközlői elbeszélés, résztvevő megfigyelés) és a táncformák (lánctáncok, lánc- és páros tánc ötvözetek, páros táncok, szólótáncok, csoporttáncok) szerint lettek elkülönítve és ismertetve az egyes táncok. A táncrend (1. táncfüzér: *hóra–kálákort–szürba–kórogyászka*; 2. táncfüzér: *tángó/usoárá–fox–mánele*; 3. táncfüzér: *szürba sztudencilor–zdrabuleánka–brasoviánka–musámá–pinguin–menyáito*), a táncos térhasználat, valamint a táncosok–zenészek közötti kapcsolat az általam végzett résztvevő megfigyelések alapján került leírásra.

A vizsgált közösség tánczenei életét ismertető fejezet a helyi amatőr és félhivatásos zenészek, a hivatásos cigánymuzsikusok, a hagyományőrző táncalkalmakon feltűnő vendégzenészek hangszerhasználatának és szolgáltatásainak átalakulásával, valamint a technikai modernizáció miatt folyamatosan változó zenelejátszó eszközök használatával foglalkozott.

VI. KONKLÚZIÓK

Az értekezés három értelmező fejezete az elméleti kerettel összefüggésben és Magyarfalu tánckultúrájának ismertetésére alapozva a korábban bemutatott hipotézisek vizsgálatára vállalkozott. A doktori kutatás főbb eredményei az alábbi konklúziók szerint összegezhetők:

a) A kutatás által figyelemmel kísért időszak alatt Magyarfalu táncéletének átalakulása elsősorban a táncalkalmak helyszínének, időpontjának, résztvevőinek és szervezőinek változásaiban érhető tetten. Az 1940-es és 2010-es évek között a kültéri, nappali, közösségi szervezésű és részvételű kalendáriumi ünnepekhez kapcsolódó táncalkalmak száma lecsökkent, a szórakozás rendszeres táncalkalmai a faluban megszűntek, az emberi életfordulók mulatságai viszont számuk és jelentőségük alapján előtérbe kerültek. Az egykori közösségi jellegű táncélet egyre inkább privát térbe vagy épp a településen kívüli szórakozóhelyekre szorult. Kiemelten fontos változásként említhető a táncoló közösség nemi összetételének a megváltozása, elsősorban a férfiak részvételi arányának a csökkenésével; valamint a táncélet egykor organikus működésének mindinkább organizálttá válása.

b) A helyi tánckészlet változásainak üteme némi megkésettséget mutat a táncdivatok európai elterjedéséhez képest, azonban a városi közvetítéssel megjelenő polgári társastáncok és a könnyűzenei csoporttáncok mára beépültek a helyi táncrendbe, anélkül, hogy kiszorították volna a közösségben hagyományosként számon tartott lánctáncokat. Az eltérő gyökerű, stílusú, forma- és zenevilágú tánctípusok egyidejű használatának hatására egyfajta párhuzamos különidejűség figyelhető meg a közösség aktuális tánckészletében.

c) A település tánczenei élete az eddig említett táncélettel és tánckészlettel párhuzamosan alakult át. A helyi félhivatásos muzsikusok utánpótlása elmaradni lászik, tevékenységük ma már csak a hagyományőrző előadásokra korlátozódik. A zenészfogadás terén jelentős változásként említhető a városi hivatásos zenészek alkalmazása, az egyes zenei társulatok professzionalizálódása, valamint a technikai modernizáció hatására elterjedő zenejátszó eszközök és internetes zeneszolgáltató platformok használata a táncalkalmak során.

d) Magyarfalu tánckultúrájának átalakulása hátterében különböző makro-, mezo- és mikroszintű, globális, országos, regionális és lokális érvényű ökológiai, történeti, politikai, gazdasági és szociokulturális folyamatok vagy események húzódnak meg. Időrendi sorrendben ezek között említhető a második világháború (1939–1945), a közösség egy részének Magyarországra való kivándorlása (1941–1942), a Moldvát sújtó szárazság és éhínség (1946–1947), a kommunista rendszer kiépülésével lezajló mezőgazdasági kollektivizálás (1962–1963), ezzel párhuzamosan az ország ipari szektorának fejlesztése, a helyi plébánia felépülése (1960), az 1960-as évektől meginduló belföldi ingázás, az 1970-es évek végétől kibontakozó, az 1990-es rendszerváltás után fokozódó, a 2007-es európai uniós csatlakozást követően tömegeket megmozgató külföldi munkamigráció, a helyi kultúrotthon átadása (1995), a magyar iskola megnyitása és a hagyományőrző tevékenység megindulása (2000-es évek eleje). Az itt felsorakoztatott történések a közösséget folyamatos alkalmazkodásra kényszerítették, mely a település gazdasági, társadalmi és kulturális életében, beleértve a tánckultúra különböző részeit is, jelentős változásokat idézett elő.

e) Magyarfalu esetpéldái azt mutatják, hogy a helyi táncélet és tánckészlet egyes változásainak hátterében egyéni vagy közösségi adaptációs gyakorlatok húzódnak meg. A társadalmi adaptáció intézményi aspektusát mutatja egy táncalkalom, az ún. *konónia* megszűnése, melyet a helyi plébános erkölcsi okokra hivatkozva tiltott be a fiatalok körében. Kulturális adaptációként értelmezhetjük a *csárdás* nevű páros tánc megjelenését a magyarfalusi táncrepertoárban, melynek hátterében a *csángómentés* és a falusi turizmus felélénkülése figyelhető meg. A természeti környezethez való alkalmazkodás gyakorlatát mutatja a

magyarfalusi táncélet átmeneti felfüggesztése, valamint egy ideiglenes helyi vándorzenekar megalakulása, melyek az 1946-47-es szárazságra és éhínségre vezethető vissza.

f) Mindezek alapján a helyi tánckultúra adaptációs rendszerként értelmezhető, mely egyrészről a táncélet és tánckészlet folyamatos megújítását idézi elő, másrészről pedig segítséget nyújt a közösség tagjainak bizonyos kihívásokkal vagy elvárásokkal megbirkózni. A tánckultúra aktuális állapota – a továbbra is részvételi alapon való aktív működése, a repertoár gazdagsága és differenciálódási tendenciája – a közösség nagyfokú adaptációs készségéről és alkalmazkodási technikáinak hatékonyságáról árulkodik.

g) Magyarfaluban a helyi közösség társadalmi struktúrája és a táncolás színterein formálódó társadalmi rendszerek jelentősen meghatározzák a táncban való részvételi lehetőséget, valamint a táncolás formai és stilisztikai kivitelezését. A közösség nemek, életkor és családi állapot szerinti tagolódása, valamint a táncosok státuszviszonyai és a köztük meglévő kapcsolat felszínre kerül a táncformákban és a térhasználati gyakorlatokban, az egyéni táncszerkesztésben és a tánc közbeni viselkedésben.

h) A tánckultúra vizsgálatán keresztül egy olyan társadalmi struktúra rajzolódik ki előttünk, melyet nemi és generációs alapon meghatározott normák, szabályok és kötelességek tartanak egyben, valamint egy olyan, az adott mikrokontextushoz illeszkedő társadalmi rendszer interaktív működését figyelhetjük meg, mely a hozzá kapcsolódó társadalmi ellenőrzés erősségétől függően testkontrolláló szereppel bír.

i) Mindezek alapján a táncolás egy szociálisan meghatározott közösségi tevékenységnek tekinthető Magyarfaluban, mely a társadalom egyirányú hatásmechanizmusai helyett egy olyan kölcsönkapcsolatot feltételez, ahol a tánckultúra is komoly ráhatással van a közösség társadalmi struktúrájára. Ez a viszony funkcionális alapon, bizonyos cél(ok)ra irányuló működésként határozható meg.

j) A tánctudás mint kulturális erőforrás, valamint ennek tárgyiasult változata a tánc, a szocializációban, az egyén és a közösség reprezentációjában, valamint a tőke transzformálásában, ezáltal további felhasználásában játszik szerepet. A táncolás mint szociokulturális gyakorlat a táncolók csoportjának stimulálására, összehangolására és organizálására irányul, valamint lehetőséget biztosít a társadalmi tőke megszerzésére. A tánckultúra mint adaptációs rendszer a közösség folyamatosan változó gazdasági és szociokulturális rendszerére reflektál, aktuális állapotát érvényesíti és az új rendet stabilizálja,

ugyanakkor a korábban megszerzett kapcsolati tőke (többnyire szimbolikus értékű) gazdasági javakká való átalakításához is hozzájárul.

k) A tánckultúra egésze szociokulturális imperatívuszokra, vagy másnéven származékos szükségletekre képest választ adni, azonban közvetett módon szerepet játszik az ember alapvető biopszichológiai szükségleteinek kielégítésében is. Funkcionális működésének legfontosabb eredményei között említhető a tőke folyamatos transzformálása, a társadalmi szolidaritás megerősítése, ennek kapcsán az egyén és a közösség adaptációs képességének fokozása, mely végső soron a társadalmi struktúra folytonosságának fenntartásához járul hozzá.

Társadalmi rendszer	Szociokulturális imperatívusz	Szociokulturális válasz	Megszerezhető erőforrás
Min. 2 ember	**Alapvető** Szocializáció Transzformáció Reprezentáció	Tánc	Kulturális tőke
Táncalkalom résztvevői	**Instrumentális** Stimuláció Szinkronizáció Organizáció	Táncolás	Társadalmi tőke
Közösség	**Integratív** Reflexió Validáció Stabilizáció	Tánckultúra	Gazdasági tőke

1. ábra

Egy organikusan szerveződő lokális tánckultúra általános működése.

l) Magyarfalu közössége a tánckultúra működtetése során gazdasági és szociokulturális rendszerének egyszerre több részét is mozgósítja, kreatív megoldásokat talál szükségletei kielégítésére, valamint a társadalmi egyensúly fenntartására. Ebben a folyamatban maga az adaptáció nemcsak alkalmazkodás (a *túlélés* érdekében), hanem egy olyan kollektív alkotási folyamat, mely kisebb-nagyobb amplitúdóval frissíti a kultúrát, a világról való tudást. Mindezzel együtt biztosítja a közösség tagjai számára, hogy az a társadalmi miliő, melyben

élnek: életképes, ezáltal biztonságos; valamint kulturálisan gazdag, így értékes és megbecsült maradjon. Ebben az alkotási folyamatban egy lokális közösség minden tagja részt vesz, s mivel minden mikroközösség más-más személyekből (individuumokból) áll, akik egyéni és közösségi szinten is eltérő alkalmazkodási gyakorlatokat alkalmaznak, a helyi kultúrák egymáshoz viszonyítva feltételezhetően adaptációs megoldásaik révén válnak sokszínűvé.

VII. A TÉMÁBAN MEGJELENT PUBLIKÁCIÓK

2013 Útkeresés az identitások erdejében – Gábor Felícia: Csángó vagyok. *Belvedere Meridionale* 25. évf. 2. sz. 83–87.

2014a A moldvai csángó magyar táncok funkcionális és formai-stiláris változásai. In BOLVÁRI-TAKÁCS Gábor et al. (szerk.): *Alkotás – befogadás – kritika a táncművészetben, a táncpedagógiában és a tánckutatásban*. Budapest: Magyar Táncművészeti Főiskola, 180–188.

2014b A magyarországi táncházmozgalom hatása egy moldvai csángó település tánckultúrájára. In VAJDA Zoltán (szerk.): *Tehetségek a tudomány horizontján. Válogatás a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara hallgatóinak tudományos munkáiból*. Szeged: SZTE Bölcsészettudományi Kar, 295–309.

2015 A moldvai csángó magyarság. In GATTI Beáta (szerk.): *Idegen fődre siettem…: Moldvai csángók Baranyában*. Budapest: Nap Kiadó, 187–197.

2016 Hatalom és erkölcs a moldvai csángó tánckultúrában. In BOLVÁRI-TAKÁCS Gábor et al. (szerk.): *Tánc és Társadalom*. Budapest: Magyar Táncművészeti Főiskola, 190–196.

2017 Traditional Dance Culture in the Moldavian Ceangău Villages. *REVISTA ARTA Seria Arte Audiovizuale* Vol. 26. No. 2. pp. 138–142.

2018 The Social Embeddedness of the Dance Culture in a Moldavian Village. *Open Journal for Anthropological Studies* Vol. 2. No. 2. pp. 37–52.

2019 A funkcionalista szemléletű tánckutatás elméleti és módszertani alapjai. *Tánctudományi Közlemények* 11. évf. 1. sz. 38–47.

2020 Adaptációs gyakorlatok a moldvai Magyarfalu tánckultúrájában. In PÁL-KOVÁCS Dóra, SZŐNYI Vivien (szerk.): *A mozgás misztériuma*. *The Mystery of Movement*. Budapest: L'Harmattan, 152–172.

2021 How Changes of Age and Social Status are Manifested in the Moldavian Csángó Dance Culture. In APJOK, Vivien et al. (eds.): *Dance, Age and Politics. Proceedings of the 30th Symposium of the ICTM Study Group on Ethnochoreology*. Szeged: Department of Ethnology and Cultural Anthropology, University of Szeged, pp. 423–429.

VIII. A TÉMÁBAN TARTOTT TUDOMÁNYOS ELŐADÁSOK

• 2013. november 9. *A moldvai csángó magyar táncok formai és stiláris változásai*. Alkotás – befogadás – kritika a táncművészetben, a táncpedagógiában és a tánckutatásban, IV. Tánctudományi Konferencia, Magyar Táncművészeti Főiskola, Budapest

• 2014. november 23. *The Effect of the Hungarian Dance House Movement on the Dance Culture of a Moldavian Csango Settlement*. Local Dance as Knowledge, Practice and Heritage – A Choremundus Symposium, Hungarian Academy of Sciences, Research Centre for the Humanities, Institute for Musicology, Budapest

• 2015. április 15. *Táncantropológiai kutatás a moldvai csángók között*. Néptánc – Az elmélet és a gyakorlat kapcsolata c. konferencia, Magyar Etnokoreológiai Társaság, Szent-Györgyi Albert Agóra, SZTE BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged

• 2015. október 14. *Egy évem Moldvában.* Társadalmi részvétel és kutató – laikus kutató együttműködési lehetőségei a társadalomtudományokban c. konferencia, Magyar Szociológiai Társaság, Szeged

• 2015. november 13. *Hatalom és erkölcs a moldvai csángó tánckultúrában*. Tánc és Társadalom, V. Tánctudományi Konferencia, Magyar Táncművészeti Főiskola, Budapest

• 2015. november 24. *Individual Style in Circle Dance*. "Contemporary Approaches in Dance Anthropology." Symposium of Dance Researchers and Choreomundus Students, Hungarian Academy of Sciences, Research Centre for the Humanities, Institute for Musicology, Budapest

• 2015. november 28. *A magyarországi táncházmozgalom hatása egy moldvai csángó település tánckultúrájára*. SZTE BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged

• 2016. április 22. *A 20–21. század gazdasági és társadalmi változásainak hatása a moldvai csángó tánckultúrára*. Tánckutató Doktoranduszok I. Országos Konferenciája, Debreceni Egyetem Néprajz Tanszék, Debrecen

• 2016. május 29. *Dance Anthropological Research in Moldva – The Case Study of Magyarfalu Village*. Current Projects and Methods of Hungarian and Austrian Ethnomusicology, Institute for Musicology, Budapest

• 2016. szeptember 22. *The Socio-cultural Aspects of the Moldavian Csángó Dance Culture*. V. "Ethnology without Borders" International Student Conference, Szeged

• 2016. november 11. *A magyarországi táncházmozgalom szerepe a somoskai néptáncok átalakulásában*. „Belépő 2016" konferencia, ELTE BTK Néprajzi Intézet, Budapest

• 2016. december 15. *Falusi táncok – Táncantropológiai kutatás a moldvai Magyarfaluban*. Tudományos Fórum, MTA BTK Zenetudományi Intézet, Budapest

• 2017. május 31. *Traditional Dances in the Moldavian Ceangăi Villages*. "Cultural Heritage: Research, Valorisation, Promotion" IX. International Scientific Conference at the Institute of Cultural Heritage of the Academy of Sciences of Moldova, Chișinău

• 2018. május 30. *Kecskézés – An Animal Masked Custom among Ceangăi People in Romania*. "Cultural Heritage: Research, Valorisation, Promotion" X. International Scientific Conference at the Institute of Cultural Heritage of the Academy of Sciences of Moldova, Chișinău

• 2018. augusztus 3. *The Presentation of Age and Social Status Changes in Moldavian Csángó Dance Culture*. 30th Symposium ICTM Study Group on Ethnochoreology, Szeged

• 2018. szeptember 26. *A tánckultúra társadalmi beágyazottsága a moldvai Magyarfaluban*. Fiatal Kutatók félidőben c. konferencia, Magyar Tudományos Akadémia, Budapest

• 2018. november 10. *A funkcionalista szemléletű tánckutatás elméleti és módszertani alapjai*. Tánckutató Doktoranduszok III. Országos Konferenciája, Magyar Táncművészeti Egyetem, Budapest

• 2019. november 14. *Táncok, emberek és történetek a moldvai Vizántából*. Magyar Etnokoreológiai Társaság – Műhelybeszélgetés, BTK Zenetudományi Intézet, Budapest

• 2019. november 16. *Miről beszél a táncfilm? – Filmkészítés a kutató és a kutatottak által szervezett táncalkalmak során*. Tánc és kulturális örökség, VII. Nemzetközi Tánctudományi Konferencia, Magyar Táncművészeti Egyetem, Budapest

• 2021. 09. 23. *Párhuzamos különidejűség egy moldvai magyar közösség tánckultúrájában*. Tánckutatás most! előadás-sorozat, Magyar Etnokoreológiai Társaság, Zoom.